

Agentschap Overheidspersoneel

SECTORCOMITE XVIII
VLAAMSE GEMEENSCHAP EN VLAAMS GEWEST

Protocol nr. 417.1308

PROTOCOL HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE ONDERHANDELINGEN VAN 27
MAART 2023 IN HET SECTORCOMITE XVIII VLAAMSE GEMEENSCHAP EN VLAAMS
GEWEST

Over

wijzigingen van de Verklaring inzake de beleggingsbeginselen van het Vlaams
Pensioenfonds OFP – inspraak van de werknemers – verplichte raadpleging en
kennisgeving

door de afvaardiging van de overheid, samengesteld uit

1. de heer Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, voorzitter,
2. de heer Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen;
3. de heer Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed;
4. mevrouw Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

enerzijds,

en de afvaardigingen van de drie representatieve vakbonden:

1. de Algemene Centrale der Openbare Diensten, vertegenwoordigd door
de heer Jan Van Wesemael
de heer Chris Moortgat
2. de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten die onder meer de ACV-Openbare Diensten en de ACV-Transport en Communicatie groepeert, vertegenwoordigd door
mevrouw Ilse Remy
de heer Tijn Reusen
3. het Vrij Syndicaat van het Openbaar Ambt, vertegenwoordigd door
mevrouw Gerda De Norre
de heer Stefaan Loos

anderzijds,

Werd vastgesteld dat werd voldaan aan de informatie- en consultatiefase van de representatieve vakorganisatie, wat betreft de volgende bepalingen in artikel 39 §1 van de Wet op de Aanvullende Pensioenen (WAP-wet) van 28 april 2003, zoals gewijzigd, meer precies:

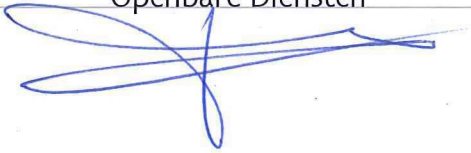
5° de verklaring inzake de beleggingsbeginselen van het Vlaams Pensioenfonds.

Bijgaande aangepaste verklaring inzake beleggingsbeginselen maakt integraal deel uit van dit protocol.

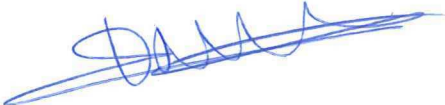
Brussel, **27 MAART 2023**

DE AFVAARDIGING VAN DE
REPRESENTATIEVE
VAKORGANISATIES

Voor de Algemene Centrale der
Openbare Diensten

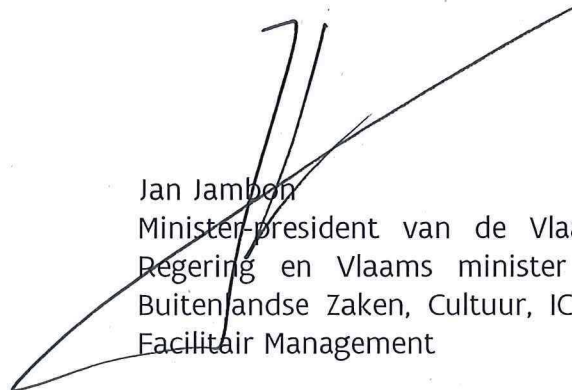

Voor de Federatie van de
Christelijke Syndicaten der
Openbare Diensten

DE AFVAARDIGING VAN DE OVERHEID

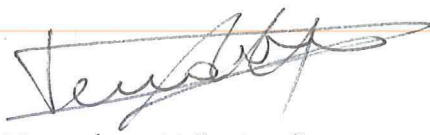
De voorzitter,

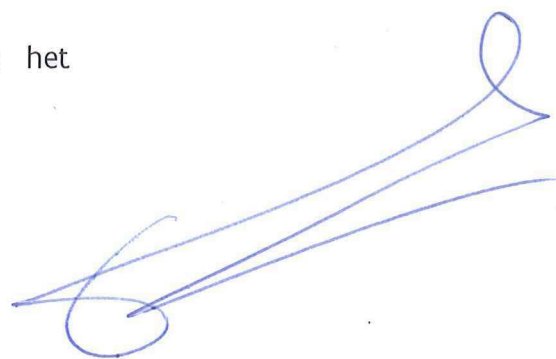
Jan Jambon
Minister-president van de Vlaamse
Regering en Vlaams minister van
Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en
Facilitair Management

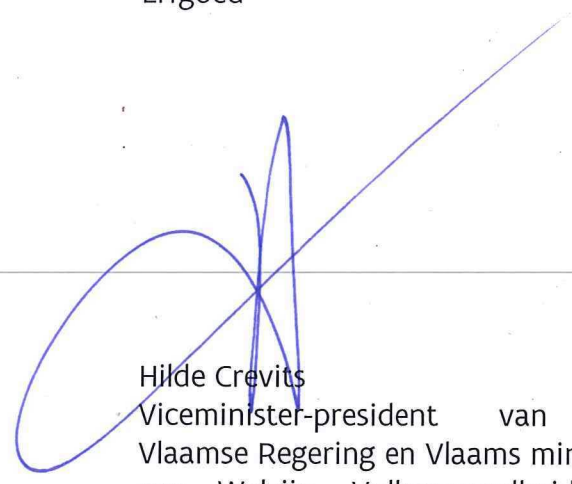
Bart Somers
Viceminister-president van de
Vlaamse Regering en Vlaams minister
van Binnenlands Bestuur,
Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke
Kansen

Voor het Vrij Syndicaat van het
Openbaar Ambt

Matthias Diependaele
Vlaams minister van Financiën en
Begroting, Wonen en Onroerend
Erfgoed

Hilde Crevits
Viceminister-president van de
Vlaamse Regering en Vlaams minister
van Welzijn, Volksgezondheid en
Gezin

Vlaams Pensioenfonds OFP

Havenlaan 88 bus 32 – 1000 Brussel

Instelling voor bedrijfspensioenvoorziening vergund op 17/12/2018

FSMA-identificatienummer: 50623

Ondernemingsnummer: 0715.774.777

VERKLARING INZAKE DE BELEGGINGSBEGINSELEN

Inhoudstafel

INLEIDING	3
ALGEMEEN EN WETTELIJK KADER	3
Oprichting van het Vlaams Pensioenfonds	3
Opdracht van het Vlaams Pensioenfonds	4
Specifiek regelgevend kader	4
GOED BESTUUR	4
Raad van Bestuur	5
Beleggingscomité	5
Externe vermogensbeheerder(s).....	6
Externe adviseur(s)	7
Externe bewaarbank.....	8
DOELSTELLINGEN VAN HET BELEGGINGSBELEID EN STRATEGISCHE ASSET ALLOCATIE	9
Inleiding	9
Beleggingsovertuigingen	10
De strategische allocatie	23
IDENTIFICATIE EN BEHEERSING VAN DE RISICO'S	28
RAPPORTERING & MONITORING	29
OVERGANGSREGELING	31

INLEIDING

Deze verklaring inzake de beleggingsbeginselen (“**Verklaring**”) van het Vlaams Pensioenfonds OFP (“**Vlaams Pensioenfonds**”) definieert de basisbeginselen en de formele realisatie van het beleggingsbeleid toepasbaar op de reserves van het Vlaams Pensioenfonds.

De initiële Verklaring is zoals wettelijk vereist, voorgelegd aan en via schriftelijke procedure goedgekeurd bij beslissing van de Raad van Bestuur van het Vlaams Pensioenfonds van 21 juni 2019 en bekrachtigd door de Algemene Vergadering van het Vlaams Pensioenfonds van 28 juni 2019. De achtereenvolgende wijzigingen van de Verklaring zijn goedgekeurd:

- bij beslissing van de Raad van Bestuur van 15 december 2020 en bekrachtigd door de Buitengewone Algemene Vergadering van 27 april 2021;
- bij beslissing van de Raad van Bestuur van ... en bekrachtigd door de Algemene Vergadering van ... met inwerkingtreding op ...

De goedgekeurde versie zal binnen de maand na goedkeuring aan de toezichthouder FSMA worden overgemaakt.

De initiële Verklaring is van toepassing vanaf 1 juli 2019. De Verklaring zal om de drie jaar herzien worden en onverwijld na elke belangrijke wijziging van het beleggingsbeleid en/of de toepasselijke wetgeving.

ALGEMEEN EN WETTELIJK KADER

Oprichting van het Vlaams Pensioenfonds

De Vlaamse Regering werd bij decreet van 23 november 2018 betreffende het Vlaams Pensioenfonds en het publieke pensioenstelsel voor de werknemers van de diensten van de Vlaamse overheid en andere besturen gemachtigd het Vlaams Pensioenfonds op te richten. Het Vlaams Pensioenfonds werd opgericht bij akte van 10 december 2018 en zijn statuten werden bekendgemaakt in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad van 13 december 2018.

Opdracht van het Vlaams Pensioenfonds

In artikel 3 van het decreet van 23 november 2018 betreffende het Vlaams Pensioenfonds en het publieke pensioenstelsel voor de werknemers van de diensten van de Vlaamse overheid en andere besturen is bepaald dat het Vlaams Pensioenfonds als doel heeft om aan de aangeslotenen aanvullende pensioenuitkeringen uit te betalen bij pensionering en de activiteiten te verrichten die eruit voortvloeien.

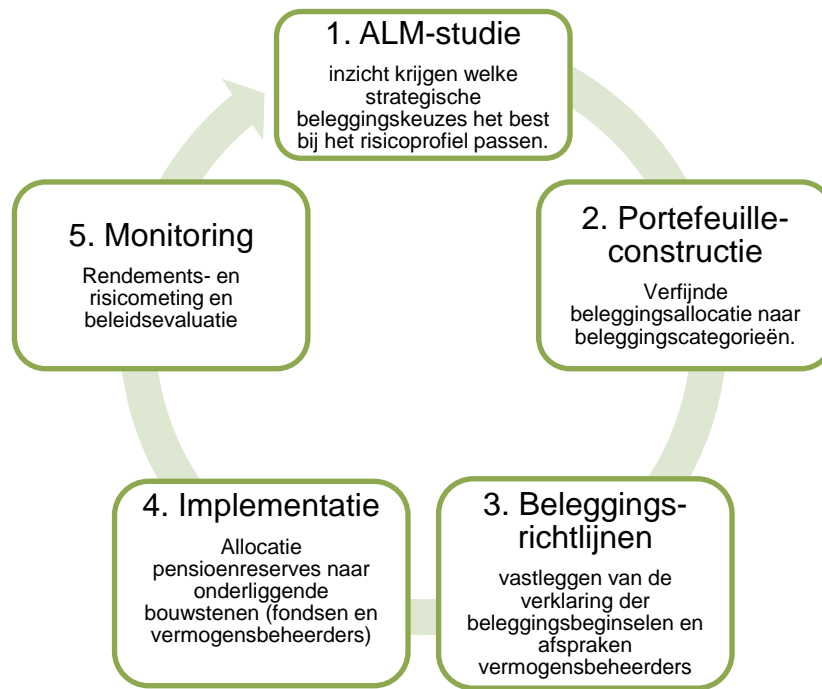
In dat kader is het Vlaams Pensioenfonds o.a. ook belast met het aanleggen en beheren van de financiële reserves met het oog op de dekking van toekomstige uitgavenverplichtingen.

Specifiek regelgevend kader

Deze Verklaring is opgesteld overeenkomstig de bepalingen van artikel 95 van de Wet van 27 oktober 2006 betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorzieningen ("**IBP-wet**"), overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 90 t.e.m. 94 van de IBP-wet en overeenkomstig de bepalingen van artikel 20 en volgende van het koninklijk besluit van 12 januari 2007 betreffende het prudentieel toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening.

GOED BESTUUR

Het Vlaams Pensioenfonds voorziet in een gepaste structuur ter ondersteuning van het beleggingsproces, waarbij verschillende interne organen en externe partijen belast zijn met specifieke en duidelijk afgeleide taken. Onder beleggingsproces wordt verstaan het geheel van regels met betrekking tot de voorbereiding, de uitvoering en het opvolgen van de beleggingen (zie onderstaande figuur).

Het Vlaams Pensioenfonds definieert in het kader van deze Verklaring de verschillende verantwoordelijke organen en partijen met hun respectievelijke bevoegdheden als volgt:

Raad van Bestuur

Naast haar andere uitgebreide taken heeft de Raad van Bestuur specifiek voor wat betreft de investeringen van het Vlaams Pensioenfonds de volgende bevoegdheden:

- De bepaling en goedkeuring van het investeringsbeleid neergeschreven in deze Verklaring
- De aanstelling van (een) externe vermogensbeheerder(s)
- De aanstelling van (een) externe adviseur(s)
- De opvolging en controle van het beleggingsbeleid
- De opvolging en controle van de vermogensbeheerder(s) en de externe adviseur(s)
- Het uitoefenen van toezicht op het Beleggingscomité

Beleggingscomité

Het Beleggingscomité is een adviserend orgaan dat rechtstreeks aan de Raad van Bestuur rapporteert en dat de volgende verantwoordelijkheden heeft:

- Het regelmatig analyseren van de inhoud en gepastheid van deze Verklaring in samenwerking met de vermogensbeheerder en indien nodig voorstellen tot aanpassing van deze Verklaring aan de Raad van Bestuur formuleren;
- Via een trimestriële evaluatie van de beleggingsportefeuille toezicht houden op de vermogensbeheerder(s) om te verzekeren dat de opgelegde strategische asset allocatie en de toegelaten tactische marges gerespecteerd blijven;
- De samenstelling en resultaten van de beleggingsportefeuille trimestrieel toelichten op de raden van bestuur van het Vlaams Pensioenfonds, waarbij elk bestuurslid een rapport ontvangt;
- Het voeren van een jaarlijks onderzoek naar een eventuele herverdeling van de beleggingsportefeuille;
- Het trimestrieel monitoren van de risico's in de portefeuille en de mogelijke invloed hiervan op de samenstelling van de portefeuille.

Externe vermogensbeheerder(s)

Het Vlaams Pensioenfonds kiest bewust voor de aanstelling van één of meerdere externe vermogensbeheerders die een gemengd mandaat dan wel een mandaat in één specifieke activaklasse voor rekening van het Vlaams Pensioenfonds beheren. De keuze voor een specifiek aantal beheerders of voor gemengde of gespecialiseerde mandaten komt enkel toe aan de Raad van Bestuur (eventueel op advies van het Beleggingscomité) en zal in hoofdzaak afhangen van de grootte van de activa van het Vlaams Pensioenfonds. De initiële aanstelling en alle daarop volgende wijzigingen aan de keuze voor één of meerdere vermogensbeheerders en een bepaald type mandaat zal steeds verlopen volgens de toepasselijke reglementering inzake de uitbesteding van overheidsopdrachten.

De externe vermogensbeheerder(s) heeft (hebben) minstens de volgende verantwoordelijkheden:

- Beheer van de toevertrouwde portefeuilles volgens de prudentiële principes en met strikte inachtnaam van alle mogelijke investeringsrichtlijnen die in deze Verklaring zijn opgenomen, met inbegrip van de wensen van het Vlaams Pensioenfonds op het gebied van duurzaam beleggen;

- Een punctuele en regelmatige rapportering over het beheer volgens de inhoudelijke vereisten vermeld onder Rapportering & Monitoring in deze Verklaring.

De specifieke relatie en verantwoordelijkheden tussen vermogensbeheerder(s) en het Vlaams Pensioenfonds worden geregeld door de bepalingen opgenomen in de openbare aanbesteding, de gunningsbrief, deze Verklaring en alle van toepassing zijnde regelgeving en wetgeving.

Externe adviseur(s)

Voor zover het Vlaams Pensioenfonds het nodig acht kan zij voor de ondersteuning bij de uitvoering van alle hierboven omschreven taken, handelingen en besluiten gebruik maken van één of meerdere externe adviseur(s). De Raad van Bestuur kan een adviseur opdragen om namens haar bij de externe vermogensbeheerder(s) als woordvoerder op te treden en namens het Vlaams Pensioenfonds bepaalde welomschreven handelingen te verrichten die betrekking hebben op de uitvoering van het door de Raad van Bestuur vastgestelde beleggingsbeleid. De Raad van Bestuur kan zich door de adviseur laten begeleiden bij en adviseren over de volgende onderwerpen:

- De opstelling van de Verklaring inzake de beleggingsbeginselen en veranderingen in dit document.
- De opstelling van het beleid inzake de gewenste activaverdelingen en de (door)ontwikkeling van het ALM beleid.
- De opstelling en onderbouwing van de instrumenten die deel uitmaken van het investeringsuniversum.
- Het selectieproces van gespecialiseerde vermogensbeheerders per aangeboden beleggingsoplossing.
- Het selectieproces van gespecialiseerde depotbanken
- De opstelling van de beheerovereenkomsten met gespecialiseerde vermogensbeheerders, inclusief eventuele Service Level Agreements (SLA's) en de beleggingsrichtlijnen.
- Het tijdelijk opschorten van het beleggingsbeleid bij onvoorziene omstandigheden.

De Raad van Bestuur kan de volgende uitvoerende taken uitbesteden aan de adviseur:

- Het adviseren over de activiteiten van de vermogensbeheerders; alle vermogensbeheerders rapporteren regelmatig aan de adviseur en aan het Beleggingscomité. De adviseur rapporteert hierover aan het Beleggingscomité en aan de Raad van Bestuur en maakt een geconsolideerd rapport op indien meerdere vermogensbeheerders zijn aangesteld;
- Diensten te verlenen met betrekking tot de beoordeling van het aandeelhoudersbetrokkenheidsbeleid van de vermogensbeheerders;
- Het vertegenwoordigen van het Beleggingscomité bij het overleg met de vermogensbeheerders inzake de evaluatie en bespreking van de kwartaalrapportages en de beleidsvoornemens;
- De controle op en de evaluatie van de activiteiten van de externe bewaarbank.

Externe bewaarbank

De Raad van Bestuur kan overgaan tot de aanstelling van een externe depotbank die de portefeuille van het Vlaams Pensioenfonds in bewaring neemt. De verantwoordelijkheden van een externe depotbank zijn de volgende:

- De bewaarneming van alle effecten en cashsaldi van het Vlaams Pensioenfonds;
- Het tijdig en correct afwikkelen van alle aankoop- en verkooptransacties alsook wisselkoersverrichtingen;
- Het tijdig en correct boeken van alle dividenden en coupons die voortkomen uit de aangehouden beleggingsportefeuille;
- Waar van toepassing, het indienen van de nodige taks terugvorderingen indien het Vlaams Pensioenfonds niet het minimum tarief aan roerende voorheffing op het moment van uitbetaling van de inkomsten heeft ontvangen;
- Regelmatig rapporteren over de tegoeden die in de rekening(en) van het Vlaams Pensioenfonds worden aangehouden.

De initiële aanstelling en alle daarop volgende wijzigingen aan de keuze voor een externe depotbank zal steeds verlopen volgens de toepasselijke reglementering inzake de uitbesteding van overheidsopdrachten.

Anderzijds staat het de Raad van Bestuur ook vrij om de nodige stukken in bewaring te geven bij de externe vermogensbeheerder die zij heeft aangesteld, op voorwaarde dat de betreffende vermogensbeheerder over de nodige

vergunningen en operationele structuren beschikt om deze functie onafhankelijk uit te oefenen. De keuze om deze functie bij de vermogensbeheerder te leggen zal deel uitmaken van de openbare aanbesteding in het kader van de aanstelling van de vermogensbeheerder waarbij deze laatste aantoont dat er een scheiding is van functies tussen vermogensbeheer en bewaarneming. In dat geval zal de controle van deze bijkomende functie uitgeoefend door de vermogensbeheerder toekomen aan de externe adviseur en/of Beleggingscomité die hierover minstens jaarlijks aan de Raad van Bestuur rapporteren.

DOELSTELLINGEN VAN HET BELEGGINGSBELEID EN STRATEGISCHE ASSET ALLOCATIE

Inleiding

De beleggingen van het Vlaams Pensioenfonds stroken met de hypothesen van het financieringsplan.

De verbintenis genomen door het Vlaams Pensioenfonds is een middelenverbintenis. De pensioentoezegging die beheerd wordt door het Vlaams Pensioenfonds is een toezegging van het type vaste bijdragen zoals bedoeld in artikel 3, §1, 14° WAP en de artikelen 4-7 en 4-8 KB/WAP. Het betreft een pensioentoezegging van het type vaste bijdragen zonder gewaarborgd rendement.

De activa die beheerd worden door het Vlaams Pensioenfonds zijn verdeeld over de verschillende reserves zoals beschreven in het financieringsplan. In het Vlaams Pensioenfonds, dat vandaag uit 1 afzonderlijk vermogen bestaat, worden 4 types reserves aangelegd, waarvan 2 aparte reserves die per Plan voorzien worden (de Planreserve WAP rendement en de Pensioenreserve van het Plan) en 2 collectieve reserves voor het gehele Fonds (de Kostenreserve en de Reserve Individuele Rekeningen). Indien binnen het Vlaams Pensioenfonds bijkomende afzonderlijke vermogens zouden worden aangelegd, zal dezelfde structuur aangehouden worden per afzonderlijk vermogen, m.n. 2 aparte reserves per Plan en 2 collectieve reserves per afzonderlijk vermogen.

Deze Verklaring en het erin opgenomen beleggingsbeleid geldt éénduidig voor alle activa van het Vlaams Pensioenfonds onafhankelijk tot welk afzonderlijk vermogen of welke reserve ze behoren.

Het Vlaams Pensioenfonds zorgt voor de opbouw van pensioenkapitaal waarbij een beleggingsstrategie wordt gevolgd met een zo optimaal mogelijk rendement. Zo kan de (gewezen) aangeslotene een adequaat, (reëel) pensioeninkomen bekomen op de vooropgestelde pensioendatum.

Bij het beleggen van de aan haar toevertrouwde middelen richt het Vlaams Pensioenfonds zich op de volgende kernwaarden: kwaliteit, veiligheid, risicodiversificatie, transparantie, **duurzaamheid** en kostenbeheersing. De Raad van Bestuur behartigt daarbij de belangen van de (gewezen) aangeslotenen van het Vlaams Pensioenfonds en ziet erop toe dat het Vlaams Pensioenfonds zich daarbij houdt aan de eisen die voortvloeien uit wet- en regelgeving. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid staat overeenkomstig artikel 91 van de IBP-wet het prudentiebeginsel centraal. Dit houdt in dat de beleggingen uitgevoerd worden met zorg, deskundigheid, voorzichtigheid en gepaste toewijding. In geval van mogelijke tegenstrijdige belangen zorgt de Raad van Bestuur ervoor dat de belegging uitsluitend in het belang van de aangeslotenen en de begunstigten geschiedt.

Beleggingsovertuigingen

Het Vlaams Pensioenfonds houdt eraan om ter ondersteuning van het beleggingsbeleid en de strategische asset allocatie die verder in dit hoofdstuk van deze Verklaring zijn opgenomen, eerst een aantal principes en beleggingsovertuigingen waardoor zij zich laat leiden verder in detail toe te lichten. Deze principes en overtuigingen bieden aan de externe vermogensbeheerder(s) en andere partijen die in opdracht van het Vlaams Pensioenfonds betrokken zijn bij het beheer van de beleggingsportefeuille bijkomende duiding om hun taak naar behoren te vervullen.

Algemene bepalingen

- Het aangaan van beleggingsrisico's is noodzakelijk om een rendement te behalen dat de aangeslotenen van het Vlaams Pensioenfonds in staat stelt om een adequaat, (reëel) pensioeninkomen te bekomen op de vooropgestelde pensioendatum.

- Diversificatie verbetert het lange termijn rendement/risicoprofiel maar kent grenzen.
- Passief beheer geniet de voorkeur vanuit een standpunt van kostenefficiëntie, maar selectief actief beheer kan door de tijd, in functie van de marktomstandigheden **en omwille van duurzaamheidsredenen**, meer aangewezen zijn.
- Het Vlaams Pensioenfonds is zich bewust van haar maatschappelijke verantwoordelijkheid en handelt daar binnen haar mogelijkheden naar.
- De organisatie van het Vlaams Pensioenfonds past bij de complexiteit van de beleggingsportefeuille.
- Operationele excellentie en kostenefficiëntie leiden tot uitbesteding aan gespecialiseerde partijen.

De voornaamste van deze principes en overtuigingen worden hierna verder uitgewerkt.

Rendement versus risico

Het aangaan van beleggingsrisico's is noodzakelijk om een rendement te behalen dat de (gewezen) aangeslotene van het Vlaams Pensioenfonds in staat stelt om een adequaat, (reëel) pensioeninkomen te bekomen op de vooropgestelde pensioendatum. Het waarmaken van deze doelstelling is grotendeels afhankelijk van het rendement op de beleggingen tijdens de opbouwfase. Om voldoende rendement te genereren op langere termijn dient men beleggingsrisico te lopen. Het Vlaams Pensioenfonds zoekt daarbij naar een balans waarbij een gestage groei van het vermogen belangrijker is dan de kans op een hoger rendement met grotere fluctuaties. Risicobeheersing is minimaal even belangrijk als het genereren van rendement. Risico kent meerdere invalshoeken die zowel kwantitatief als kwalitatief worden meegenomen in de besluitvorming, beheer en rapportages. Daarom weegt het Vlaams Pensioenfonds bij de samenstelling en toewijzing van levenscycli rendement en risico door de tijd heen tegen elkaar af. Hiervoor wordt periodiek een asset-liability management (ALM-) analyse verricht.

De activa worden op zodanige wijze belegd dat de veiligheid, de kwaliteit, de liquiditeit en het rendement van de portefeuille als geheel worden gewaarborgd. Activa die ter dekking van de technische voorzieningen worden aangehouden, worden voorts belegd op een wijze die strookt met de aard en de duur van de verwachte toekomstige pensioenuitkeringen. Het Vlaams Pensioenfonds hanteert daarbij het principe dat enkel activaklassen die deel uitmaken van de

strategische asset allocatie in de portefeuille toegelaten zijn. Maar elk individueel effect moet een bijdrage leveren aan de kwaliteit, veiligheid, liquiditeit en het rendement van de aangeboden beleggingsoplossing als geheel. Het Vlaams Pensioenfonds is van mening dat beleggingen in UCITS-fondsen¹, zij het actieve of passieve fondsen, volledig aan deze criteria beantwoorden en wenst dan ook enkel dergelijke fondsen in de portefeuille op te nemen. Beleggingen in niet-UCITS fondsen of in rechtstreekse lijnen zijn met andere woorden niet toegelaten, met uitzondering van de categorie 'infrastructuur' waarin niet-UCITS-fondsen omwille van het illiquide karakter van deze beleggingscategorie wel toegelaten zijn. Gegeven de langlopende verplichtingen van haar bijdragende ondernemingen aangesloten bij het Vlaams Pensioenfonds heeft de beleggingspropositie van het Vlaams Pensioenfonds een lange termijn karakter. Het hebben van een lange termijn beleggingshorizon stelt het Vlaams Pensioenfonds in staat te beleggen in aandelen of andere beleggingscategorieën met een hoger risico, maar ook met een hoger verwacht rendement op lange termijn. Korte termijn beleggingsresultaten vormen ook geen directe aanleiding om het lange termijn beleid aan te passen: er is in de asset allocatie ruimte voor minder liquide beleggingen. Vanuit operationele vereisten is echter een dagelijkse verhandelbaarheid van de beleggingen vereist. Ook daarom investeert het Vlaams Pensioenfonds maximaal in UCITS-fondsen met minstens een wekelijkse notering en bij voorkeur een dagelijkse.

De onderliggende activa van de geselecteerde beleggingsfondsen worden hoofdzakelijk op gereguleerde markten² belegd. Beleggingen in activa die niet tot de handel op een gereguleerde financiële markt toegelaten zijn, moeten in elk geval tot een prudent niveau worden beperkt. Beleggingen in derivaten worden sterk afgeraden en zijn slechts toegestaan voor zover deze voldoen aan de UCITS-regels en binnen het fonds bijdragen tot een vermindering van het beleggingsrisico of een doeltreffend portefeuillebeheer vergemakkelijken. Dergelijke beleggingen moeten op een prudente basis worden gewaardeerd in de netto inventariswaarde van het fonds.

¹ UCITS = Undertaking for Collective Investments in Transferable Securities (Instelling voor Collectieve Beleggingen in Effecten). De UCITS-regelgeving bepaalt onder welke voorwaarden een in een EU-land gedomicileerd fonds in andere EU-landen mag verkocht worden en stelt zeer specifieke eisen naar o.a. de vlotte verhandelbaarheid van de fondsen en de diversificatie van de beleggingen in een beleggingsfonds.

² Zoals gedefinieerd in artikel 3, 7° van de wet van 21 november 2017 over de infrastructuur voor de markten voor financiële instrumenten en houdende omzetting van Richtlijn 2014/65/EU.

Diversificatie

Diversificatie verbetert het (lange termijn) rendement/risicoprofiel maar kent grenzen. Een zorgvuldige spreiding over meerdere beleggingscategorieën draagt bij aan een robuuste beleggingsportefeuille, doordat het portefeuillerisico wordt verlaagd bij een gelijkblijvend verwacht rendement. Dit effect treedt op wanneer beleggingen niet gelijktijdig en/of in dezelfde mate stijgen of dalen in waarde. Een overmatige spreiding levert echter geen materiële bijdrage aan het rendement/risicoprofiel, maar kan wel leiden tot extra kosten en een hoger benodigd budget (hogere complexiteit, grotere tijdsbesteding, benodigde kennis, enz.). Daarom moeten de activa van het Vlaams Pensioenfonds naar behoren gediversifieerd zijn zodat een bovenmatige afhankelijkheid van bepaalde activa, of een bepaalde emittent, of een groep van ondernemingen alsook risicoconcentratie in de portefeuille als geheel, wordt vermeden. Beleggingen in activa uitgegeven door dezelfde emittent of door emittenten die tot dezelfde groep behoren, mogen het Vlaams Pensioenfonds niet blootstellen aan bovenmatige risicoconcentratie.

Actief versus passief beheer

Passief beheer is het uitgangspunt, maar selectief actief beheer kan door de tijd heen, **in functie van de marktomstandigheden en omwille van specifieke duurzaamheidscriteria**, meer aangewezen zijn. Een vermogensbeheerder kan middels actief beheer waarde toevoegen, vooral tijdens ongewone bewegingen op de markten, in inefficiënte markten en/of in markten waar een representatieve index ontbreekt voor passief beheer. De toegevoegde waarde van zowel passief als actief beheer kan echter door de tijd heen variëren per beleggingscategorie. Het Vlaams Pensioenfonds geeft aan de geselecteerde vermogensbeheerder(s) dan ook de vrijheid om in functie van de visie, de marktomstandigheden en de beschikbare beleggingsfondsen per activaklasse te opteren voor een passief dan wel een actief beleggingsfonds en indien nodig tussen dergelijke fondsen te switchen. De effectieve keuze en de timing van eventuele switchen zullen deel uitmaken van de periodieke beoordeling van de vermogensbeheerder. Actief beheer brengt echter extra kosten met zich mee. Kosten hebben op de lange termijn een groot effect op de beleggingsresultaten en (daarmee) op de hoogte van de pensioenuitkeringen. Het Vlaams Pensioenfonds is weliswaar kostenbewust, maar weegt mogelijke netto-opbrengsten van de beleggingen wel af tegen het totale kostenniveau van de

beleggingsportefeuille. Het Vlaams Pensioenfonds zal dan ook periodiek de toegevoegde waarde van actief beheer op criteria als beheerskosten, transactiekosten, complexiteit en andere randvoorwaarden die voor een specifieke beleggingscategorie van toepassing zijn, beoordelen.

Goed Bestuur

Uit oogpunt van beheersbaarheid moet de bestuurlijke organisatie (beschikbaarheid van mensen, middelen, kennis, tijd, processen, enz.) om de beleggingsportefeuille te beheren binnen het Vlaams Pensioenfonds, passen bij de (gewenste) samenstelling en inrichting van de beleggingsportefeuille. Verschillende beleggingscategorieën en beleggingsstijlen leggen in verschillende mate een beslag op de bestuurlijke organisatie. Daarom stemt het Vlaams Pensioenfonds de bestuurlijke organisatie af op de complexiteit van de (gewenste) beleggingsportefeuille. Een belegging moet transparant zijn om de mogelijke risico's en de bestuurlijke impact van de investering vooraf goed in te kunnen schatten. Alle beleggingen worden periodiek en transparant gerapporteerd, zodat deze door het Vlaams Pensioenfonds gevolgd en op resultaat beoordeeld kunnen worden. De Raad van Bestuur laat zich aanvullend ook adviseren over alle aspecten van het beleggingsbeleid en rond de duurzaamheid van de beleggingsportefeuille. Wijzigingen m.b.t. het beleggingsbeleid worden uitsluitend door de Raad van Bestuur bepaald.

Operationele excellentie en kosten

Operationele uitmuntendheid en kostenefficiëntie leiden tot uitbesteding aan gespecialiseerde partijen. Door gebruik te maken van één of meerdere externe partijen bij de uitvoering van haar werkzaamheden kan het Vlaams Pensioenfonds toegang verkrijgen tot specialistische kennis en producten, kan operationeel en/of risicobeheer verder vorm worden gegeven, kan de reactiesnelheid op marktontwikkelingen worden vergroot en/of kan het pensioenfonds profiteren van schaalvoordelen die zij zelf niet had kunnen realiseren. Daarom besteedt het Vlaams Pensioenfonds het dagelijkse, operationele beheer van de beleggingen volledig uit aan gespecialiseerde externe partijen, evenals de bewaarneming, waardering en resultaatsberekeningen voor toezichthouderrapportages. Het Vlaams Pensioenfonds maakt daarbij gebruik van een zorgvuldige selectieprocedure en een doorlopend monitoringproces en beschikt over voldoende interne kennis om de externe partijen aan te sturen en te beoordelen. Verder stelt zij een externe adviseur aan, die over een duidelijke toegevoegde waarde

beschikt voor wat betreft het adviseren en begeleiden bij de selectie en monitoring van gespecialiseerde externe partijen.

Duurzaam beleggingsbeleid

Het Vlaams Pensioenfonds is zich bewust van haar maatschappelijke verantwoordelijkheid en handelt daar binnen haar mogelijkheden naar. Het pensioenfonds gelooft dat maatschappelijk verantwoord beleggen, waartoe ze zich wenst te engageren, bijdraagt tot de transitie naar een duurzamere samenleving waarbij de welbekende milieu-, klimaat-, sociale en deugdelijke bestuurfactoren in balans zijn. Aangezien deze keuze overigens zorgt voor een lager reputatierisico en integriteitsrisico moet dit op termijn kunnen bijdragen tot een dubbele winst, in de zin van een duurzame samenleving én een financieel stabiel rendement. Daarnaast staat het Vlaams Pensioenfonds ook voor een holistische benadering³ van het duurzaamheidsprincipe: dit betekent dat zij niet alleen eist dat alle effecten in de portefeuille specifieke ethische en duurzaamheidscriteria in het beleggingsproces hebben doorlopen en gerespecteerd, maar evenzeer dat ook de betrokken vermogensbeheerder in de dagelijkse bedrijfsvoering aandacht heeft voor ethische criteria en duurzaamheid en deze ook uitdraagt en promoot bij zijn klanten. De ondertekening van de United Nations (UN) Principles for Responsible Investing is hierbij een minimumvereiste, maar bijkomende inspanningen worden zeer geapprecieerd. Zowel in de openbare aanbestedingen van het Vlaams Pensioenfonds als in de periodieke beoordelingen van de vermogensbeheerder door de externe adviseur zal hieraan de nodige aandacht worden besteed. Het Vlaams Pensioenfonds zal ten allen tijde de minimale duurzaamheidsinformatie rapporteren die wettelijk vereist is volgens de SFDR⁴. De vermogensbeheerder levert hiervoor de nodige informatie aan.

Tot heden is er geen eensluidende definitie van duurzaam beleggen. Het duurzaam beleggingsbeleid van het Vlaams Pensioenfonds wordt daarom bepaald op basis van de waarden en normen van de organisatie en in overleg met de vermogensbeheerder. Het is hierbij van belang rekening te houden met het procesmatig en pragmatisch aspect van een duurzaam beleggingsbeleid.

Dit duurzaam beleggingsbeleid geeft de huidige keuzes weer waarvan de vermogensbeheerder geacht wordt ze te respecteren. Deze kunnen in de toekomst nog verder aangescherpt worden naarmate de maatschappelijke

³ Volgens de holistische benadering is alles met elkaar verbonden.

⁴ SFDR: Verordening (EU) 2019/2088 van het Europees Parlement en de Raad van 27 november 2019 betreffende informatieverschaffing over duurzaamheid in de financiële dienstensector, beter bekend als de Sustainable Finance Disclosure Regulation, afgekort SFDR.

normen en verwachtingen rond ESG ⁵ veranderen. Op heden wenst het pensioenfonds rekening te houden met de vijf onderstaande duurzaamheidsstrategieën:

1. ESG-integratie
2. UN Global Compact
3. Uitsluitingen
4. Betrokkenheid
5. Transparantie en monitoring

De invulling van deze strategieën wordt hieronder verder toegelicht.

1. ESG-integratie

Via ESG-integratie wil het Vlaams Pensioenfonds de evolutie naar een duurzamere wereld ondersteunen door niet te beleggen in activiteiten met een ernstige negatieve impact op milieu-, sociale en bestuurlijke (ESG) thema's, door ESG-principes te promoten met haar beleggingen, door landen en bedrijven aan te moedigen om in hun besluitvormingsproces rekening te houden met duurzaamheid en klimaatverandering. Aan de vermogensbeheerder wordt gevraagd om de voorkeur te geven aan emittenten met een betere ESG-score. Maar het mag niet beperkt blijven tot enkel uitsluitingen en ESG-scores. De vermogensbeheerder wordt ook gevraagd rekening te houden met de koolstofintensiteit en de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties (VN).

Als bijkomende voorwaarden eist het Vlaams Pensioenfonds:

- dat elk aandelen- en obligatiebeleggingsfonds in de portefeuille, indien mogelijk, minstens beantwoordt aan de vereisten bepaald in artikel 8 van de SFDR, dit is een beleggingsfonds dat onder andere ecologische of sociale kenmerken of een combinatie van die kenmerken promoot en waarbij de ondernemingen waarin wordt belegd praktijken op het gebied van goed bestuur volgen.
- dat elk ander beleggingsfonds in de portefeuille ethische en duurzame selectiecriteria in haar beleggingsproces heeft ingebouwd en deze ook respecteert. Het Vlaams Pensioenfonds erkent dat een dergelijk proces verschillende vormen kan aannemen en drukt in deze Verklaring geen voorkeur uit voor de ene of andere vorm van

⁵ 'ESG' staat voor Environmental, Social en Governance-criteria (of Milieu, Sociale en Deugdelijk Bestuur-criteria)

ethische en duurzame selectie. Echter, het moet gaan om een bewuste opname van ethische en duurzame selectie in het beleggingsproces. Voor actief beheerde fondsen zal de simpele aankoop van een “ethische index” of “duurzame index” waarna de vermogensbeheerder enkel een financiële analyse toepast zonder te begrijpen wat de ethische en duurzaamheidscriteria zijn, als onvoldoende worden beschouwd. Ook voor passieve fondsen verwacht het Vlaams Pensioenfonds tenminste dat de vermogensbeheerder de ethische en duurzaamheidscriteria, gebruikt bij de samenstelling van de index, kent en kan onderschrijven, ook al kan hij niet rechtstreeks in dit proces ingrijpen.

2. *UN Global Compact*

De Global Compact van de VN formuleert tien principes, gericht op mensenrechten, arbeidsrechten, milieu en anti-corruptie⁶. Deze principes zijn gebaseerd op internationale verdragen van de Verenigde Naties zoals de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en de verklaring van de Internationale Arbeidsorganisatie betreffende fundamentele principes en rechten inzake werk. De Global Compact is enkel gericht op bedrijven, niet op landen. Het Vlaams Pensioenfonds hecht belang aan deze internationaal aanvaarde principes en wenst bedrijven, die repetitief betrokken zijn bij grove schendingen van een van de tien principes van de Global Compact, uit te sluiten.

3. *Uitsluitingen*

Naast het schenden van mensenrechten kunnen bedrijven ook in opspraak komen voor andere zeer ernstige praktijken, die tot uiting komen bij conflicten, rechtszaken en schandalen (controverses). Deze zeer ernstige praktijken refereren naar overtredingen van nationale wetgevingen en/of zeer onethische feiten. Zo kan men bijvoorbeeld denken aan belastingontduiking, kartelvorming en misleiden van klanten.

Het Vlaams Pensioenfonds verwacht van de vermogensbeheerder dat bedrijven waarin geïnvesteerd wordt frequent worden gemonitord op mogelijke betrokkenheid in controverses. Verder wenst het pensioenfonds dat bedrijven met de meest ernstige controverses worden uitgesloten. Hierbij zal rekening gehouden worden met de ernst van de controverse, het

⁶ De tien principes | UN Global Compact ([unglobalcompact.org](https://www.unglobalcompact.org)): <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles>

eventueel repetitieve karakter ervan en de manier waarop een bedrijf omgaat met de controverse.

Conform de samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en het Vlaams Pensioenfonds van 28 januari 2019 moeten de volgende principes gerespecteerd worden in het beleggingsbeleid van het Vlaams Pensioenfonds:

- geen beleggingen in wapens of defensie gerelateerde producten, zoals omschreven in het Vlaams Wapenhandel decreet
- geen beleggingen in bedrijven die onvoldoende garanties bieden op het naleven van de regels van de Internationale Arbeidsorganisatie
- geen beleggingen in bedrijven die zich niet houden aan de internationale verdragen inzake de bescherming van het leefmilieu
- beleggingen in bedrijven of organisaties die een sociale en ecologische meerwaarde realiseren, die inzetten op meer participatie van werknemers, of die werk maken van een eerlijke prijs voor producten voor de producenten (fair trade).

De volgende producten en activiteiten worden door het pensioenfonds als schadelijk, oneerlijk of immoreel geacht. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen producten en activiteiten die volledig uit het beleggingsuniversum geweerd worden en producten en activiteiten waar de organisatie gevoelig voor is.

Nulterolerantie

Bedrijven die betrokken zijn in een van onderstaande producten of activiteiten, komen niet in aanmerking voor belegging:

- **Productie van tabak**

Tabak bevat chemicaliën die het risico op kanker en andere gezondheidsrisico's significant verhogen, waardoor deze sector wordt uitgesloten uit het beleggingsuniversum.

- **Productie en ontwikkeling van controversiële wapens**

De bestaande wetgeving verbiedt de financiering van o.m. de productie, het gebruik en het bezit van anti-persoonsmijnen, submunitie en verarmd uranium. Deze wapens zijn bedoeld om mens en maatschappij te schaden. Ze berokkenen buitenproportioneel veel slachtoffers en zijn een bron van veel leed. Om deze redenen

zijn ze verboden door het internationaal humanitair recht (oorlogsrecht). Producenten van chemische wapens, biologische wapens en cluster- of anti-persoonswapen worden uitgesloten uit het beleggingsuniversum.

- **Productie en ontwikkeling van overige wapens**

Naast controversiële wapens sluit het Vlaams Pensioenfonds beleggingen in de productie van offensieve bewapening voor zowel militair als civiel gebruik uit. Dit zijn wapens die direct zijn ontwikkeld om te doden, te verwonden of te vernietigen: nucleaire wapens, vuurwapens, bommen, raketten, torpedo's, granaten, mijnen en munitie.

- **Gokspelen**

Obsessief gokken kan leiden tot ernstige individuele en maatschappelijke problemen, waardoor deze sector wordt uitgesloten uit het beleggingsuniversum.

- **Sex industrie**

Deze sector heeft een negatieve impact op mensenrechten en draagt bij tot fysiek, seksueel en psychologisch misbruik. Daarom wordt deze sector eveneens uitgesloten uit het beleggingsuniversum

Producten en activiteiten die tot uitsluiting kunnen leiden

Naast een nultolerantie zijn er ook producten en activiteiten waar uitsluitingsdrempels gehanteerd worden. De door de vermogensbeheerder te hanteren uitsluitingsdrempel is gelijk aan maximum 5 percent van de omzet gegenereerd uit ongewenste producten en activiteiten in vergelijking met de totale omzet van een bedrijf. Zodra de uitsluitingsdrempel is overtreden wordt een bedrijf uitgesloten.

- **Productie en distributie van fossiele brandstoffen**

De winning en verbranding van fossiele brandstoffen veroorzaakt lucht-, bodem- en watervervuiling. Dit heeft een negatieve impact op onze gezondheid, op ecosystemen, op lokale gemeenschappen en op ons leefmilieu. Bedrijven die betrokken zijn in de productie of distributie van fossiele brandstoffen zullen eerst onder de loep genomen worden door de vermogensbeheerder vooraleer ze eventueel opgenomen worden in de beleggingsportefeuille. Het Vlaams Pensioenfonds vraagt de vermogensbeheerder haar

aanpak zo maximaal mogelijk te aligneren aan de Febelfin Quality Standard criteria ⁷.

Overige producten en activiteiten die gevoelig kunnen worden beschouwd

In tegenstelling tot de bovenstaande producten en activiteiten waarvoor een nultolerantie of uitsluitingsdrempel gehanteerd wordt, vragen de volgende producten en strategieën om een genuanceerde afweging. Daarom worden ze onderworpen aan een kritische beoordeling door de vermogensbeheerder.

- **Belastingontwijking**

Hoewel belastingontwijking niet illegaal is, stelt men zich steeds meer vragen over het ethisch karakter ervan. Bedrijven die constructies opzetten om hun verantwoordelijkheid op vlak belastingen te ontwijken, zijn nauwelijks duurzaam. Bedrijven die meermaals ernstig betrokken zijn bij belastingontwijking en gebruik maken van voordelige fiscale voorwaarden in belastingparadijzen, worden geweerd uit het beleggingsuniversum. Bedrijven kunnen ook worden uitgesloten indien er ernstige vermoedens ter zake zijn.

- **Dierenbehandeling en -proeven**

Wetgeving verbiedt in verschillende landen en op internationaal niveau, de wrede behandeling van dieren. Er zijn enerzijds strenge voorschriften met betrekking tot het gebruik van dieren voor testen. Anderzijds zijn veel bedrijven juridisch verplicht om dierenproeven uit te (laten) voeren vooraleer een product te commercialiseren.

Er is echter nog steeds veel controverse over de behandeling van dieren, bijvoorbeeld indien ze worden gebruikt in laboratoria om chemicaliën of cosmetica te testen, of voor vermaak in een circus. De ambitie is dat bedrijven die hierbij betrokken zijn, uit het beleggingsuniversum worden geweerd.

- **Gevaarlijke chemicaliën**

Chemicaliën zijn een essentieel onderdeel van het hedendaagse leven. Een aantal chemicaliën is echter gevaarlijk en heeft negatieve gevolgen voor mens, dier en milieu. Zo zouden een aantal gevaarlijke chemische producten en samenstellingen – zogenaamde

⁷ https://towardssustainability.be/public/RevisedQS_Technical_20220928.pdf

Persistente Organische Polluenten (POPs) – wegens hun toxische effecten, de moeilijke afbreekbaarheid en persistentie, beperkt en verboden moeten worden zodat ze op termijn verdwijnen. Er is de ambitie dat producenten en gebruikers van POP's uit het universum worden gemeden.

- **Genetisch gemodificeerde organismen**

Het gebruik van genetisch gemodificeerde organismen (GGO's) is een controversiële techniek met zowel voor- als tegenstanders. Zo zou het enerzijds biodiversiteit kunnen verminderen en tot de ontwikkeling van meer gevaarlijke pesticiden kunnen leiden. Anderzijds draagt het bij tot de productiviteit, wordt er minder druk uitgeoefend op beschikbare land- en waterbronnen en draagt het positief bij tot de gezondheid van mensen en dieren.

Ondanks de nadelen, bieden GGO's dus eveneens voordelen. Het is daarom belangrijk te achterhalen voor welke doeleinden ze worden ingezet. Concreet worden verschillende aspecten in beschouwing genomen om te bepalen of de investeringen in betrokken bedrijven al dan niet wenselijk zijn vanuit duurzaamheidsstandpunt:

1. Erkenning van het bestaan van een debat en discussies over de negatieve milieu- en gezondheidseffecten van GGO's in voedsel ingrediënten.
2. De toelichting met betrekking tot de toegevoegde waarde die wordt gegenereerd door het gebruik van GGO's.
3. Risicobeheersing voor het gebruik van GGO's in producten en diensten.
4. Respect voor consumentenrechten in het kader van de transparante etikettering van producten die GGO's bevatten.

- **Palmolie**

Palmolieproductie gaat gepaard met een verscheidenheid aan milieu-, sociale en bestuurlijke problemen zoals ontbossing, vermindering van biodiversiteit, landroof, en het achterstellen van lokale bevolkingen. Anderzijds is palmolie een belangrijke bron van inkomsten voor de producerende landen (waaronder Maleisië en Indonesië, maar ook andere opkomende landen) en voorziet het een deel van de bevolking in levensonderhoud. In plaats van heel de sector uit te sluiten, wordt rekening gehouden met goede praktijken en met initiatieven die binnen de sector zelf genomen worden om deze negatieve effecten te mitigeren.

4. *Betrokkenheids- en stembeleid*

De externe vermogensbeheerder voert namens het Vlaams Pensioenfonds het aandeelhoudersbetrokkenheidsbeleid uit, met inbegrip van de stemmingen. Het Vlaams Pensioenfonds, dat niet rechtstreeks in aandelen belegt, maar enkel via beleggingsfondsen, heeft de uitoefening van de stemrechten en andere aan aandelen verbonden rechten afgestaan en overgedragen aan de externe vermogensbeheerder. Als gevolg hiervan heeft het Vlaams Pensioenfonds zelf geen beleid opgezet met betrekking tot het uitoefenen van deze rechten (het aandeelhoudersbetrokkenheidsbeleid). Er wordt van de vermogensbeheerder wel verwacht dat hij als een actieve, maatschappelijk verantwoorde aandeelhouder zijn stem laat horen op de aandeelhoudersvergaderingen en, indien nodig, een dialoog opstart met de onderliggende bedrijven op het gebied van ESG. Hierbij dient de vermogensbeheerder eveneens te rapporteren over zijn inspanningen en zijn rapport (steminformatie) beschikbaar of raadpleegbaar te maken.

4. *Transparantie en monitoring*

Het Vlaams Pensioenfonds kiest resoluut voor duurzaamheid op het niveau van de beleggingen, wat resulteert in een hoog gewicht van minstens artikel 8 SFDR producten in de beleggingsportefeuille. Op het niveau van het Vlaams Pensioenfonds als entiteit en op het niveau van de pensioenplannen in beheer ("productniveau" volgens de SFDR) wordt echter niet gekozen voor artikel 8 of 9 van de SFDR. Niettegenstaande het uitvoerig omschreven duurzaam beleggingsbeleid van het Vlaams Pensioenfonds verplicht deze keuze het pensioenfonds wel tot het publiceren van volgende verklaring:

"Het Vlaams Pensioenfonds [op entiteits- en productniveau] houdt geen rekening met de belangrijkste ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren. Het Vlaams Pensioenfonds opteert om dit niet in aanmerking te nemen ten einde de focus op financiële stabiliteit en rendement te kunnen leggen en zichzelf geen bijkomstige administratieve verplichtingen op te leggen. Indien zou blijken dat er meer kwaliteitsvolle data voorhanden zijn en dit geen significante meerkost met zich meebrengt, zal het Vlaams Pensioenfonds evalueren of het dit mee in rekening kan brengen."

en

"De onderliggende beleggingen van de activa uit het beheer van de pensioenplannen (financieel product) houden geen rekening met de EU-criteria

voor ecologisch duurzame activiteiten conform artikel 7 van de Taxonomieverordening⁸”.

Verder wordt het Vlaams Pensioenfonds door de SFDR ook verplicht om te communiceren over:

- het al dan niet integreren van duurzaamheidsrisico's in het beleggingsbeleid:
 - Het Vlaams Pensioenfonds verwacht van de externe vermogensbeheerder dat zij op periodieke wijze rapporteert inzake de duurzaamheid van de beleggingsportefeuille.
 - Daarnaast wordt er verwacht dat de vermogensbeheerder antwoorden verschaft bij vragen indien een bedrijf in de portefeuille is opgenomen dat betrokken is bij een praktijk of activiteit die als gevoelig beschouwd kan worden. De externe adviseur zal het Vlaams Pensioenfonds bijstaan bij de evaluatie en monitoring van de duurzaamheidsmethodologie die de externe vermogensbeheerder toepast.
- de wijze waarop zijn beloningsbeleid rekening houdt met duurzaamheidsrisico's. De regelgeving viseert hier vooral de variabele vergoedingen (bonussen e.d.m.). Deze bestaan niet voor de leden van de bestuurs- en adviserende organen van het Vlaams Pensioenfonds of personen die hun medewerking verlenen aan het beheer van het pensioenfonds. Deze worden evenmin toegekend aan de commissaris, sleutelfuncties of externe dienstverleners van het pensioenfonds.

De strategische allocatie

De opgelegde strategische allocatie is het gevolg van een keuze van de Raad van Bestuur op basis van een uitgevoerde ALM-studie. Vervolgens houdt de Raad van Bestuur rekening met een zekere bewegingsvrijheid waarbinnen de vermogensbeheerder zijn allocatie tactisch mag bijsturen met de bedoeling om op lange termijn een beter resultaat dan de benchmark op te leveren.

Bij het bepalen van de beleggingsstrategie is de beleggingshorizon zeer belangrijk aangezien deze termijn voor het grootste deel bepaalt welk percentage van de activa kan belegd worden in obligaties en aandelen om tot een aanvaardbare verhouding te komen tussen rendement en risico. Deze

⁸ Taxonomieverordening: Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2020 betreffende de totstandbrenging van een kader ter bevordering van duurzame beleggingen en tot wijziging van Verordening (EU) 2019/2088

spreiding bepaalt ook voor het grootste deel de te verwachten opbrengst van de financiële activa.

Het obligatiesegment zorgt voor een relatief zeker maar beperkt rendement met een laag risico. Het aandelensegment kan een hoger rendement opleveren dan een belegging in obligaties doch het risicoprofiel is aanzienlijk hoger. De kans om met een belegging in aandelen een hoger rendement te behalen dan in obligaties neemt toe naarmate de looptijd van de belegging langer wordt.

Met haar beleggingsstrategie streeft het Vlaams Pensioenfonds ernaar om minstens een netto rendement van 1,75% te realiseren, zijnde het rendement dat de bijdragende ondernemingen momenteel minimaal dienen te garanderen t.a.v. hun aangeslotenen.

Rekening houdende met de beleggingshorizon op lange termijn van de activiteiten van het Vlaams Pensioenfonds, bevat de globale asset allocatie een 55/40/5-verdeling (aandelen/obligaties/vastgoed & infrastructuur) met de volgende uitgangspunten:

- Een keuze voor een strategische allocatie van 55% aandelen met een grote bewegingsvrijheid in de tactische gewichten (minimum 20% en maximum 70%). Gezien de lange termijnhorizon van het Vlaams Pensioenfonds en de beperkte korte termijnverplichtingen in het regime van de vaste bijdrageplannen, wordt t.o.v. de vorige strategische allocatie een groter gewicht toegekend aan de aandelencomponent ten koste van vastrentende obligaties. Bovendien wordt er tevens opgelegd om in aandelenfondsen te beleggen die (i) duurzame kenmerken promoten of (ii) een duurzame doelstelling bevatten (minstens de zgn. artikel 8 fondsen onder de SFDR).
- Een kleiner strategisch gewicht naar obligaties t.o.v. aandelen.
- Een gezonde spreiding binnen het obligatiesegment tussen overheidsobligaties en bedrijfsobligaties, waarbij opnieuw in fondsen zal belegd worden die (i) duurzame kenmerken promoten of (ii) een duurzame doelstelling bevatten (minstens de zgn. artikel 8 fondsen onder de SFDR).
- Omdat het obligatie-universum verschillende segmenten bevat die onderling erg verschillen qua risicoprofiel, wordt er een zekere mate aan granulariteit voorzien binnen de activaklasse overheidsobligaties met volgende subsegmenten:

- o de categorie EUR-overheidsobligaties wordt uitgesplitst in EUR-overheidsobligaties Core (Kern) en EUR-overheidsobligaties Periferie ⁹;
- o er wordt een aparte categorie voorzien voor investment grade ¹⁰ (IG) overheidsobligaties in vreemde munt (niet Emerging Markets (EM) ¹¹ of niet-groeilanden);
- o opname van IG-overheidsobligaties uit groeilanden, IG-bedrijfsobligaties in EUR en hoogrentende obligaties (High Yield), indien mogelijk, in minstens de zgn. artikel 8 fondsen onder de SFDR;
- o een allocatie van een beperkt gedeelte naar infrastructuur en beursgenoteerd vastgoed teneinde de portefeuille van het Vlaams Pensioenfonds te diversifiëren richting activaklassen die het risicoprofiel van de beleggingsportefeuille in zijn geheel verlagen en nieuwe inkomstenbronnen aanreiken.

Hieronder wordt een schematisch overzicht gegeven van de asset allocatie:

Activaklasse	Min. gewicht	Strategisch	Max. gewicht
Aandelen	20%	55%	70%
Obligaties	10%	40%	80%
Overheidsobligaties € Core (Kern)	5%	17,5%	35%
Overheidsobligaties € Periferie	0%	5%	10%
IG-overheidsobligaties in vreemde munt (niet EM)	0%	0%	10%
IG-overheidsobligaties groeilanden	0%	0%	5%
IG-bedrijfsobligaties €	5%	17,5%	35%
High Yield ¹²	0%	0%	10%
Alternatieven	0%	5%	15%
Infrastructuur & beursgenoteerd vastgoed	0%	5%	15%
Cash	0%	0%	25%

Telkenmale wanneer een bijkomende cashdotatie aan het Vlaams Pensioenfonds wordt overgemaakt, zal de cash over een maximale periode van

⁹ Onder Europese perifere landen (ook de periferie genoemd) wordt verstaan: Portugal, Spanje, Italië, Griekenland, Cyprus en Malta.

¹⁰ Obligaties waarvan men zegt dat ze een "investment grade" rating hebben, zijn obligaties van uitgevers met een behoorlijk grote solvabiliteit. Het gaat om obligaties met een "betrouwbare" rating (zie verder pagina 28 van deze Verklaring).

¹¹ Opkomende markten of groeilanden waarvan men verwacht dat ze in versneld tempo hun economische ontwikkelingsachterstand tegenover de Europese Unie of de Verenigde Staten zullen ophalen. Daardoor kan in die landen een hoger rendement worden verwacht. Tegenover die kansen op een hoger rendement, staan echter ook hogere risico's. Voorbeelden zijn een aantal landen uit Zuidoost-Azië, Latijns-Amerika en Oost-Europa.

¹² High Yield staat voor 'hoogrentende obligaties' die geen rating of een rating bezitten lager dan 'investment grade'. Onder deze categorie vallen zowel bedrijfsobligaties als EM obligaties (i.e. obligaties uit de opkomende landen).

4 maanden volledig belegd worden. In deze 4 maanden is het toegestaan voor wat betreft het cash component af te wijken van bovenvermeld schema.

a. Specifieke richtlijnen voor aandelenbeheer

De vermogensbeheerder belegt de aandelenblootstelling van het mandaat via zuivere aandelenfondsen met UCITS-statuuat. Dit ondermeer om via de 5/10/40-regel¹³ te zorgen voor een voldoende spreiding van de portefeuille. In de fondsen mogen derivaten¹⁴ enkel beperkt voor risicobeheersing gebruikt worden, het is de vermogensbeheerder niet toegestaan om naast de fondsen derivatenblootstelling op te bouwen.

De referentie-index voor het aandelensegment van de portefeuille zal in overleg met de vermogensbeheerder worden vastgesteld. Op basis van de resultaten van de ALM-studie moet het in elk geval gaan om een wereldindex. De tracking error¹⁵ voor actieve fondsen mag maximaal 6% bedragen, voor passieve fondsen moet de tracking error zo laag mogelijk zijn.

b. Specifieke richtlijnen voor obligatiebeheer

De vermogensbeheerder belegt ook de obligatieblootstelling van het mandaat via zuivere obligatiefondsen met UCITS-statuuat. Dit ondermeer om via de 5/10/40-regel¹⁶ te zorgen voor een voldoende spreiding van de portefeuille. In de fondsen mogen derivaten enkel beperkt voor risicobeheersing gebruikt worden, het is de vermogensbeheerder niet toegestaan om naast de fondsen derivatenblootstelling op te bouwen.

¹³ Voor fondsen met UCITS-statuuat geldt de regel dat geen enkele lijn in de portefeuille meer dan 10% van het totale beheerd vermogen van het fonds mag bedragen en dat de som van alle lijnen in de portefeuille die meer dan 5% wegen, niet meer mag zijn dan 40% van het totaal beheerder vermogen.

¹⁴ Derivaten zijn afgeleide financiële producten die gebaseerd zijn op een onderliggende waarde, zoals aandelen. Een derivaat geeft de koper het recht een bepaald product voor een bepaalde koers te kopen of te verkopen. De meest bekende derivaten zijn opties, swaps en futures. Ze worden hoofdzakelijk gebruikt om risico's af te dekken of om te speculeren. Omdat derivaten op de beurs beschikbaar zijn, is het dus mogelijk om middels dit product een positie in te nemen in de onderliggende waarde, zoals een aandeel. Gezien de vele negatieve ervaringen met financiële derivaten, wordt er altijd gehamerd op de risico's van deze producten.

¹⁵ Tracking error is een in het vermogensbeheer gehanteerd begrip waarmee een indicatie wordt gegeven van de mate van afwijking tussen het rendement van een beleggingsfonds en de waardeontwikkeling van een benchmark. De tracking error geeft aan hoe dicht een vermogensbeheerder bij zijn benchmarkindex blijft. De benchmark is de vergelijkingsbasis voor de beheerder. De prestatie van de beheerder wordt vergeleken met de gekozen benchmark.

¹⁶ Voor fondsen met UCITS-statuuat geldt de regel dat geen enkele lijn in de portefeuille meer dan 10% van het totale beheerd vermogen van het fonds mag bedragen en dat de som van alle lijnen in de portefeuille die meer dan 5% wegen, niet meer mag zijn dan 40% van het totaal beheerder vermogen.

De referentieindex voor alle segmenten van het obligatieluw zal in overleg met de vermogensbeheerder worden vastgesteld. Voor overheidsobligaties en bedrijfsobligaties van hoge kwaliteit moet het gaan om een 100% EURO-index. De tracking error van actieve fondsen mag maximaal 4% bedragen, voor passieve fondsen moet deze zo laag mogelijk zijn.

Aangezien er geen individuele, rechtstreekse lijnen aanwezig zijn in de beleggingsportefeuille van het Vlaams Pensioenfonds, worden op portefeuilleniveau geen kredietbeoordelingen aangewend van ratingbureaus zoals gedefinieerd in artikel 3, lid 1, punt b) van verordening (EG) nr. 1060/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 inzake ratingbureaus.

Echter, de vermogensbeheerders, aangeduid door het Vlaams Pensioenfonds, zullen in het geval er beleggingsfondsen gebruikt worden, bovenvermelde ratings wel aanwenden om na te gaan welke obligaties opgenomen kunnen worden in de desbetreffende beleggingsfondsen conform de opgegeven beleggingsrichtlijnen en de tabel van de Strategische Asset Allocatie. Om het kredietrisico te beperken, mag slechts een maximaal geaccumuleerd percentage van 10% van de portefeuille belegd worden in obligaties zonder rating of met een rating lager dan investment grade. Onder investment grade obligaties dient te worden verstaan: obligaties met een rating hoger dan of gelijk aan BBB-/Baa3 (lange termijn) of A3/F3/P3 (korte termijn) bij minstens één van de volgende ratingagentschappen: Moody's, Standard & Poor's of Fitch. Wanneer zich in het kader van een mandaat toegekend aan een externe vermogensbeheerder een daling van de rating van de obligatie voordoet waardoor dit maximum van 10% wordt overschreden, zal de vermogensbeheerder de posities in de desbetreffende obligaties binnen een redelijke termijn afbouwen. Deze afbouw zal ten allen tijde gebeuren rekening houdend met de belangen van het Vlaams Pensioenfonds.

c. Specifieke richtlijnen voor vastgoed- en **infrastructuur**beleggingen

De vermogensbeheerder belegt ook het vastgoed- en **infrastructuur**gedeelte van het mandaat via beleggingsfondsen en dit bij voorkeur via een UCITS-fonds om via de 5/10/40-regel ¹⁷ te zorgen voor een voldoende spreiding van de portefeuille. Onder de categorie 'vastgoed' vallen enkel fondsen die beleggen in beursgenoteerd vastgoed. **Onder de categorie 'infrastructuur' vallen zowel fondsen die beleggen in beursgenoteerde als in niet-**

¹⁷ Voor fondsen met UCITS-statuut geldt de regel dat geen enkele lijn in de portefeuille meer dan 10% van het totale beheerd vermogen van het fonds mag bedragen en dat de som van alle lijnen in de portefeuille die meer dan 5% wegen, niet meer mag zijn dan 40% van het totaal beheerder vermogen.

beursgenoteerde infrastructuur. Het maximale gewicht in niet-beursgenoteerde infrastructuur wordt echter beperkt tot 7,5% omwille van het groter liquiditeitsrisico. In de fondsen mogen derivaten enkel beperkt voor risicobeheersing gebruikt worden, het is de vermogensbeheerder niet toegestaan om naast de fondsen derivatenblootstelling op te bouwen.

De referentie-index voor de vastgoed- en infrastructuurbeleggingen van het Vlaams Pensioenfonds zal in overleg met de vermogensbeheerder worden vastgesteld. Op basis van de resultaten van de ALM-studie moet het in elk geval gaan om een Europese index voor het vastgoedgeedeelte. De tracking error voor actieve fondsen mag maximaal 6% bedragen, voor passieve fondsen moet de tracking error zo laag mogelijk zijn.

IDENTIFICATIE EN BEHEERSING VAN DE RISICO'S

De Raad van Bestuur erkent dat de portefeuille van het Vlaams Pensioenfonds onderworpen is aan een aantal risico's die hieronder zijn opgesomd. Om de vermelde risico's te beheersen, zijn in deze Verklaring bepalingen opgenomen, o.a. maar niet beperkt tot de organisatorische structuur van het Vlaams Pensioenfonds, liquiditeitseisen en diversificatiecriteria. Ook de strategische allocatie die het resultaat is van een uitgevoerde ALM-studie is vanuit dat standpunt gekozen.

- **Mismatching Risico:** risico van een mismatch tussen de prestatie van de soorten activa waarin het Vlaams Pensioenfonds heeft belegd en de evolutie van de waarde van de verbintenissen, o.a. onder invloed van de evolutie van de inflatie en van interestvoeten. Dit risico wordt gemeten door middel van de stress scenario's in de 3 jaarlijkse ALM studie.
- **Risico gebonden aan de prestatie van de vermogensbeheerder:** risico van het ontstaan van een relevant verschil tussen de verwachte prestatie en de effectieve prestatie van de vermogensbeheerder. Jaarlijks wordt er een performance analyse uitgevoerd op de vermogensbeheerders.
- **Concentratierisico:** risico gebonden aan een gebrek aan diversiteit van de beleggingen binnen een activaklasse. De ALM-studie reduceert het risico door middel van diversificatie van de voorgestelde strategische asset allocatie.
- **Kredietrisico:** default risico – of het risico op verliezen als gevolg van faillissement – van een of andere debiteur ten opzichte van zijn obligaties (storten van interesten of terugbetaling van de obligatie op termijn).
- **Marktrisico:** risico van een daling van markten, verwijding van spreads, enz. die kunnen een negatieve impact op de activawaarde hebben.

- **Liquiditeitsrisico:** dit wordt opgevangen door een goede opvolging van de cash planning.
- **Wisselkoersrisico:** het wisselkoersrisico wordt tot een minimum beperkt door waar nodig het wisselkoersrisico in te dekken rekening houdende met een kosten/baten analyse.
- **Bewaarnemingsrisico:** er bestaat een risico dat in bewaring gegeven activa als gevolg van insolventie, nalatigheid of frauduleuze handelingen van een bewaarnemer of onderbewaarnemer verloren raken.
- **Wetgevende en taxatierisico:** risico van veranderende lokale en internationale wetgevende en taxatieregels en verdragen, met een impact op het rendement van de verschillende investeringsinstrumenten.
- **Belangenconflicten:** bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gewaakt over belangenvermenging en/of tegenstrijdige belangen.
- **Duurzaamheidsrisico:** er bestaat een risico dat de waarde van een belegging daalt als gevolg van een gebeurtenis of omstandigheid op milieu, sociaal of deugdelijk bestuur gebied (ESG). Deze impact kan variëren afhankelijk van de termijn. Op korte termijn is het risico specifiek aan het al dan niet voorkomen van een specifieke gebeurtenis. Bijvoorbeeld een boete voor het niet respecteren van een milieunorm. Op lange termijn verwijst het duurzaamheidsrisico naar risico's die zich op lange termijn kunnen ontwikkelen zoals bijvoorbeeld veranderende consumententrends; het risico wordt opgevangen dankzij een uitgewerkt duurzaam beleggingsbeleid, regelmatige rapportering en een voldoende grote diversificatie van de portefeuille.

Het Beleggingscomité waakt over de risicobepaling en brengt op regelmatige basis en telkens indien nodig verslag uit hierover aan de Raad van Bestuur die de uiteindelijke verantwoordelijkheid draagt.

RAPPORTERING & MONITORING

De verantwoordelijkheden voor de monitoring van de prestaties van de vermogensbeheerder zijn hierboven reeds in detail geschreven. Dit hoofdstuk van de Verklaring geeft de nodige details rond de rapporteringsverplichtingen van de vermogensbeheerder tijdens de uitoefening van zijn mandaat en van het Vlaams Pensioenfonds.

De **vermogensbeheerder** dient maandelijks een overzicht te bezorgen van minimaal de volgende elementen:

- Rendementen van de kapitaalmarkten;

- Kenmerken van de portefeuille;
- Evolutie van de waarde van de portefeuille;
- Een opsomming en waardering van de diverse beleggingsinstrumenten van de portefeuille (met vermelding van het rendement / de reeds verlopen intresten) en liquiditeiten;
- Risicocriteria zoals Tracking Error en Information Ratio ¹⁸
- De uitgevoerde verrichtingen gedurende de desbetreffende periode;
- Een rangschikking van de beleggingen naargelang hun aard;
- Het totale bedrag van de dividenden, intresten en andere ontvangen betalingen;
- De voordelen, ristorno's of retrocessies per belegging;
- Het resultaat van de portefeuille;
- De vooruitzichten.

Driemaandelijks moet een globale rapportering gebeuren voor het verlopen trimester o.a. om het beleggingscomité van het Vlaams Pensioenfonds toe te laten toezicht te houden op het respecteren van de beleggingsbeginselen van het Vlaams Pensioenfonds.

Minstens om de 6 maanden, of frequenter wanneer het Vlaams Pensioenfonds hierom verzoekt, vindt een vergadering plaats met het Vlaams Pensioenfonds met het oog op het evalueren van de evolutie van de portefeuille en het eventueel herschikken ervan.

Minstens éénmaal per jaar moet aan de Raad van Bestuur van het Vlaams Pensioenfonds verslag gedaan worden over het beheer van de portefeuille. Daarbij wordt ook gerapporteerd over de ethische en duurzaamheidscriteria waar de verschillende activa aan beantwoorden. Er dient te worden nagegaan in welke mate de activa voldoen aan de indicatieve ethische en duurzaamheidscriteria en de beleggingen effectief of mogelijk in strijd zijn met de exclusievoorwaarden. Verder communiceert de vermogensbeheerder

¹⁸ De Informatie Ratio wordt gebruikt om de vaardigheid van de vermogensbeheerder te beoordelen. Van de beheerder wordt een beter rendement verwacht en dit kan alleen gerealiseerd worden door de portefeuille te laten afwijken van de benchmark. De afwijking, of het nemen van risico, is de bron voor het extra rendement. De informatie ratio is een geschikt instrument om de vaardigheid te meten. Hoe hoger de informatie ratio, hoe hoger het actieve rendement van de portefeuille gezien de extra risico's die zijn genomen en hoe beter de beheerder.

minstens jaarlijks de Total Expense Ratio van de door hem beheerde beleggingsportefeuille ¹⁹.

Daarnaast moet de vermogensbeheerder elke noodsituatie en elk incident dat zich voordoet en dat een betekenisvolle invloed kan hebben op de activiteiten onmiddellijk melden aan het Vlaams Pensioenfonds.

Het **Vlaams Pensioenfonds** maakt in zijn jaarverslag bekend:

- de wijze waarop de externe vermogensbeheerder de aandeelhoudersbetrokkenheid in zijn beleggingsbeleid integreert en de plaats waar hij zijn steminformatie in het kader van het aandeelhoudersbetrokkenheidsbeleid beschikbaar heeft gemaakt voor het publiek of, indien niet beschikbaar voor het publiek, waar deze informatie kan worden verkregen;
- hoe de voornaamste elementen van zijn beleggingsstrategie inzake aandelen afgestemd zijn op het profiel en de looptijd van zijn verplichtingen, in het bijzonder van zijn lange termijnverplichtingen, en hoe zij bijdragen aan de middellange termijn tot lange termijn prestaties van zijn activa. Deze informatie wordt jaarlijks geactualiseerd, tenzij er zich geen materiële wijziging heeft voorgedaan;
- de in artikel 95, § 3, tweede lid, van de IBP-wet vermelde informatie over zijn overeenkomst, regeling of akkoord met de externe vermogensbeheerder, die voor rekening van het Vlaams Pensioenfonds beleggen. Wanneer de overeenkomst, de regeling of het akkoord met de externe vermogensbeheerder, één van de elementen bedoeld in 1° tot 5° van voormeld artikel niet bevat, maakt het Vlaams Pensioenfonds openbaar waarom zijn contract, regeling of akkoord er geen rekening mee houdt. Deze informatie wordt jaarlijks geactualiseerd, tenzij er zich geen materiële wijziging heeft voorgedaan.

OVERGANGSREGELING

¹⁹ De Total Expense Ratio (TER) is de bruto jaarlijks lopende kostenfactor die de totale kost weergeeft van een beleggingsfonds (inclusief beheervergoeding) in verhouding tot de waarde van het fonds.

Telkenmale er een substantiële wijziging in de asset allocatie of in deze Verklaring wordt doorgevoerd (bijv. naar aanleiding van een ALM-studie), zal aan de vermogensbeheerder een voldoende lange, al dan niet gefaseerde, overgangperiode toegekend worden om de beleggingsportefeuille te herschikken naar de nieuwe asset allocatie of de aangepaste Verklaring. Deze periode zal in onderling akkoord met de vermogensbeheerder worden gespecificeerd in de overeenkomst discretionair vermogensbeheer of in een addendum bij deze overeenkomst.

Voor de Raad van Bestuur,

Pieter DE CUYPER
bestuurder

Daisy D'HEUVAERT
voorzitter

Voor de Algemene Vergadering,

Peter RABAEY
voorzitter